

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szakvéleményei

Az előadóművészek közreműködésével készült televízió-műsorok ismételt sugárzásának díjazása - Az Szjt. 74. §-a (2) bekezdésének értelmezése

Ügyszám: SZJSZT 27/2006

A megbízó beadványa és az abban feltett kérdések:

„A megbízó képviselőjében – az Szjt. 101. § (3) bekezdése, valamint a Szerzői Jogi Szakértő Testület szervezetéről és működéséről szóló 156/1999. (XI. 3.) Korm. rendelet („SZJSZT r.”) 1. § (1) bekezdése alapján – az alábbi megkereséssel fordulok a Tisztelt Szerzői Jogi Szakértő Testülethez:

A megkeresés indoka

A megkeresés indoka, hogy az előadóművészek közreműködésével készült televízió-műsorok ismételt sugárzásának díjazásával kapcsolatban ellentétes értelmezés alakult ki a megbízó, illetve egyes televíziós műsorszolgáltatók (a továbbiakban: „Műsorszolgáltatók”) között az Szjt. 74. (2) bekezdésének első fordulataát illetően. Ez a következőképpen rendelkezik:

„Az előadás sugárzás vagy a nyilvánosságához történő átvitel céljára készült rögzítésének [26. § (6) bek.] díjazására [...] a 27. § (3) bekezdésének rendelkezéseit az előadóművészek és közös jogkezelő szervezetük (85-93. §) esetében is megfelelően alkalmazni kell.”

a) A megbízó álláspontja szerint a 74. § (2) bekezdésének első fordulata egy sajátos díj-megállapítási módozatról rendelkezik, kifejezetten azokra az esetekre vonatkozóan, amikor az előadást sugárzás vagy a nyilvánosságához történő más átvitel céljára rögzítették. E díj-megállapítási módozat érvényesülése szempontjából tehát nem annak van jelentősége, hogy az előadást hogyan rögzítették (hang- és/vagy képfelvételre), hanem annak, hogy milyen célból.

Ha a sugárzás, mint rögzítési cél fennáll – márpedig televízió-műsorok esetében ez kétségkívül így van – akkor e díj-megállapítási módozatnak érvényesülést kell engedni. Ennek nem akadálya a filmbe foglalt előadásokra [73. § (3)] vonatkozó rendelkezés sem. A 74. § (2) bekezdésének első fordulata ugyanis – nézetünk szerint – nem a 73. § (1) bekezdése szerinti vagyoni jogot megállapító szabály, hanem a rögzítés ellenértékének díj-megállapítási módozatáról szóló rendelkezés, azokra az esetekre, amikor az előadás rögzítése, ideértve az "audiovizuális" rögzítést is, kifejezetten sugárzás céljára történt.

A díjmegállapítás – a 26. § (6) és a 27. § (3) bekezdésére történő hivatkozásból következően – úgy történik, hogy ismételt sugárzást is lehetővé tévő rögzítés esetén, a felvétel minden egyes felhasználásért járó díjazást az előadóművészek közös jogkezelő szervezete érvényesíti. A 74. § (2), a 26. § (6) és a 27. § (3) bekezdések ilyen együttes alkalmazásának kötelezettsége a törvény végrehajtásának alapvető feltétele. Ezek a rendelkezések ugyanis

együttesen írják elő azt a sajátos díjérvényesítési módot, amely során az előadás sugárzás vagy nyilvánossághoz történő átvitel céljára készült rögzítésére az előadóművész egyedileg ad engedélyt, hozzájárulásának, illetve a felhasználás jogszerűségének azonban feltétele, hogy az ismételt sugárzás díjazására vonatkozóan megállapodás szülessen a közös jogkezelő szervezet és a felhasználó között.

Véleményünk szerint a megbízó álláspontját támasztják alá az alábbi tények:

i) Az egyes iparjogvédelmi és a szerzői jogi törvények módosításáról szóló 2003. évi CII. törvény pontosította az Szjt. 74. § (2) bekezdésének szövegét, annak érdekében, hogy annak első fordulata ne csak implicit visszautalást, hanem kifejezett hivatkozást tartalmazzon a 26. § (6) bekezdésének megfelelő alkalmazására. Az előterjesztő igazságügyi miniszter a módosításhoz fűzött indokolásában a 74. § (2) bekezdésének első fordulatában foglalt rendelkezés tartalmát minden tekintetben a megbízó jelen megkeresésben ismertetett álláspontjával egyezően értelmezte.

ii) A nemzeti kulturális örökség minisztere (a továbbiakban: „a miniszter”) a szerzői és a szomszédos jogok közös kezelését végző egyesületek nyilvántartásának szabályairól szóló 16/1999. (XI. 18.) NKÖM rendelet alapján a megbízót az előadás sugárzás, vagy a nyilvánossághoz történő közvetítés céljára készült rögzítésére tekintettel fennálló díjazás iránti igény [Szjt. 74. § (2)] közös kezelésére vonatkozóan is nyilvántartásba vette (NKÖM közlemény a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény szerint nyilvántartásba vett közös jogkezelő egyesületekről; IV. fejezet 5.10. pont; közzétéve a Magyar Közlöny 2000. évi 10. számában).

iii) A ii) pont szerinti nyilvántartásba vétel, valamint az Szjt. 90. § (1) bekezdése alapján, a megbízó a 2001. évtől kezdődően minden évben megállapította az Szjt. 74. § (2) bekezdésének első fordulata szerinti felhasználás jogdíját és egyéb feltételeit: "A megbízó jogdíjközleménye az előadás sugárzás vagy a nyilvánossághoz történő átvitel céljára készült rögzítésének díjáról és a felhasználás egyéb feltételeiről".

A miniszter a jogdíjközleményt az Szjt. 90. § (2) bekezdése alapján minden évben jóváhagyta. A Magyar Szabadalmi Hivatal elnöke – az Szjt. 90. § (2) bekezdése szerinti véleményezési jogával élve – szintén úgy ítélte meg, hogy a jogdíjközlemény minden tekintetben összhangban áll a vonatkozó jogszabályi előírásokkal.

b) A Műsorszolgáltatók álláspontja fentiekkel szemben az, hogy mivel a sugárzás céljára rögzített televízió-műsort a 73. § (3) bekezdésének hatálya alá tartozó, filmbe foglalt előadásnak kell tekinteni, az előadóművészt – a rögzítést követően – további díjazás már nem illetheti meg. Nem lehet tehát jogosult a 74. § (2) bekezdése alapján a rögzített televízió-műsor ismételt sugárzása utáni díjazásra sem.

A Szakértő Testületnek feltett kérdések

1. Kérjük a Tisztelt Szakértő Testületet, adjon szakvéleményt, hogyan kell az Szjt. 74. § (2) bekezdésének első fordulatában foglalt rendelkezés tartalmát értelmezni a sugárzás céljára rögzített televízió-műsorok esetében?

Az Sztj. 74. § (2) bekezdésében foglaltaknak tartalmilag megfelelő rendelkezést első ízben még az 1969. évi III. törvénynek az egyes iparjogvédelmi és szerzői jogi jogszabályok módosításáról szóló 1994. évi VII. törvény 18. §-ával megállapított új, 50. § (2) bekezdése tette a hazai szerzői jogi szabályozás részévé. Kérjük ezért a Tisztelt Szakértő Testületet, hogy az 1. számú kérdésre adott válaszát a szerzői jogi szabályozás 1994. július 1-jétől kezdődő időszakának egészét vizsgálva szíveskedjék megadni.

A Magyar Televízió megküldte számunkra a Szakértő Testületnek a Televíziós Műsorszolgáltatók Szövetségének megkeresésére kialakított 06/1. számú, szakvéleményét. Kérjük a Tisztelt Szakértő Testületet, hogy amennyiben az 1. számú kérdésre adott válasz szempontjából a 06/1. számú szakvélemény megállapításai jelentőséggel bírnak, akkor a két szakvélemény viszonyára, összefüggéseire is szíveskedjék rámutatni.

2. Kérjük a Tisztelt Szakértő Testületet, hogy adjon szakvéleményt arról, hogy a megbízó az előadás sugárzás vagy a nyilvánossághoz történő átvitel céljára készült rögzítésének díjáról és a felhasználás egyéb feltételeiről szóló 2006. évi jogdíjközleménye megfelel-e a hatályos szerzői jogi szabályoknak?”

Az eljáró tanács szakértő véleménye:

1. számú kérdés: „Kérjük a Tisztelt Szakértő Testületet, adjon szakvéleményt, hogyan kell az Sztj. 74. § (2) bekezdésének első fordulatában foglalt rendelkezés tartalmát értelmezni a sugárzás céljára rögzített televízió-műsorok esetében?”

1.1. A megbízó leveléből kitűnik, mit ért az Sztj. 74. §-a (2) bekezdésének első fordulatában foglalt rendelkezésen. Ezt az első fordulatot így idézi a levélben: „Az előadás sugárzás vagy a nyilvánossághoz történő átvitel céljára készült rögzítésének [26. § (6) bek.] díjazására [...] a 27. § (3) bekezdésének rendelkezéseit az előadóművészek és közös jogkezelő szervezetük (85-93. §) esetében is megfelelően alkalmazni kell.”

1.2. Mindenekelőtt a 74. § és az azzal szoros kapcsolatban levő 73. § összefüggésében szükséges megvizsgálni a (2) bekezdés e fordulatának a jelentését, majd pedig az Sztj. hivatkozott két rendelkezését indokolt idézni és elemezni annak megállapítása végett, hogy ezekkel együtt mit jelent a 74. § (2) bekezdésének a szövege.

1.3. A 74. § két bekezdésből áll. Az (1) bekezdés így rendelkezik: „Az előadóművészt a 73. § (1) bekezdésében említett felhasználásokért – ha e törvény másként nem rendelkezik – díjazás illeti meg.” A 73. § (1) bekezdésének (a) pontja – a bekezdés bevezető soraival összeolvasva – így szól: „Ha a törvény eltérően nem rendelkezik, az előadóművész hozzájárulása szükséges ahhoz, hogy... rögzítetlen előadását rögzítsék.” A bekezdés (b) pontja, bár az előadás sugárzásáról vagy más módon a nyilvánossághoz közvetítéséről rendelkezik, irreleváns a 74. § (2) bekezdése szempontjából, mivel *rögzítetlen* előadásokra vonatkozik.

E rendelkezések összevetéséből első megközelítésben úgy látszhat, hogy a 74. §-on belül a (2) bekezdés egyszerűen azt határozza meg részletesebben, hogy miként kell alkalmazni a díjazáshoz való jogról szóló (1) bekezdést az előadások sugárzás vagy a nyilvánossághoz történő átvitel céljára történő rögzítése esetén. Azonban, mint ahogyan az a további releváns rendelkezések lenti elemzéséből kitűnik, nem ez a helyzet.

1.4. A 74. § (2) bekezdése zárójelben utal a 26. § (6) bekezdésére annak a díjigénynek az azonosítása végett, amiről szó van, s aminek érvényesítésére a 27. § (3) bekezdésének az alkalmazását írja elő. A 26. § (6) bekezdése így szól: „Az ismételt sugárzást lehetővé tevő rögzítéshez a szerző külön engedélye szükséges. A felvétel minden egyes felhasználásáért díjazás jár.” Ez a bekezdés egyike a szerzői mű nyilvánosságához való közvetítésének jogáról szóló 26. § nyolc bekezdésének. Ezek közül a 74. § (2) bekezdésben foglalt hivatkozás és a megbízó által feltett kérdés szempontjából elsősorban az (1) és (7) bekezdésnek van még jelentősége. Az (1) bekezdés így szól: „A szerző kizárólagos joga, hogy a művét sugárzással a nyilvánosságához közvetítse, és hogy erre másnak engedélyt adjon. Sugárzás a mű érzékelhetővé tétele távollevők számára, hangoknak, képeknek és hangoknak, vagy technikai megjelenítésüknek vezeték vagy más hasonló eszközök nélkül megvalósuló átvitelével.” A (7) bekezdés pedig úgy rendelkezik, hogy „[s]aját műsornak a nyilvánosságához vezeték útján vagy bármilyen más hasonló eszközökkel vagy módon történő közvetítésére a sugárzásra vonatkozó rendelkezéseket megfelelően alkalmazni kell.” A (2), (3), (4) és (5) bekezdés a sugárzás fogalmát tisztázza a műhold útján történő, illetve kódolt sugárzás esetében, a (8) bekezdés pedig a nyilvánosságához közvetítésnek a sugárzáson kívüli eseteiről szól.

A 27. § (3) bekezdése, amit alkalmazni kell a 74. § (2) bekezdésében foglalt díjigényre is, a következőképpen rendelkezik: „Az írók, a zeneszerzők és a szövegírók képviselőiben – a zenedramai művek vagy jeleneteik, illetve keresztmetszeteik kivételével – a már nyilvánosságra hozott nem színpadi zeneművek és zeneszövegek, valamint az ilyen színpadi zeneművekből vett részletek tekintetében a 26.§-ban szabályozott egyéb – az (1) és (2) bekezdésben nem említett – felhasználások engedélyezésére és ennek fejében fizetendő díjak mértékére vonatkozóan az irodalmi és zenei művekkel kapcsolatos szerzői jogok közös kezelését végző szervezet köt szerződést a felhasználóval, kivéve, ha a szerző a 91. § (2) bekezdésében szabályozott nyilatkozatot tett.”

A 26. § (1) és (2) bekezdése, amire a 27. § (3) bekezdése utal – a (7) bekezdés szerinti kiterjesztett alkalmazási körrel – a szerzők sugárzási jogáról szól. Erre a jogra, a 27. § (1) bekezdése – egyes műkategóriák tekintetében, a (2) bekezdésben foglalt, a műholdas sugárzásra vonatkozó egyes kivételekkel – kötelező hatályú közös jogkezelést ír elő. A 27. § (3) bekezdése viszont a nyilvánosságához közvetítésnek a 26. §-ban említett egyéb eseteire vonatkozik, amelyekre nem kötelező, hanem „kiterjesztett” hatályú közös jogkezelést rendel. Ez utóbbi abban tér el a kötelező hatályú közös jogkezeléstől, hogy elvileg a jogosultak a 91. § (2) bekezdésében szabályozott nyilatkozattal – bár erre a gyakorlatban aligha kerül sor – kiléphetnek a közös jogkezelés rendszeréből.

1.5. Fontosnak látja az eljáró tanács rámutatni arra, hogy amikor a 74. § (2) bekezdése az előadás sugárzás vagy a nyilvánosságához történő átvitel céljára készült rögzítésének *díjazására* alkalmazni rendeli a 27. § (3) bekezdésének a rendelkezését (az adott összefüggésben nyilván „értelemszerűen,” „*mutatis mutandis*” módon) és zárójelben utal a 26. § (6) bekezdésére, az nem azt jelenti, hogy a 26. § (6) bekezdésének egészét kellene vagy lehetne alkalmazni ilyen módon. Az utalás csupán a díjazásra vonatkozik.

A különbség a következőkben áll:

A szerzőknek a 26. § (1) bekezdése alapján kizárólagos joguk van arra, hogy műveiket a nyilvánosságához közvetítsék, és hogy erre másnak engedélyt adjanak. Ez a jog kiterjed a

rögzített művekre, és így – ellenkező rendelkezés hiányában – a sugárzás, illetve ismételt sugárzás céljára rögzített művekre is. Amikor a § (6) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az ismételt sugárzást lehetővé tevő rögzítéshez a szerző engedélye szükséges és hogy a felvétel minden egyes felhasználásáért – vagyis minden egyes újabb sugárzásáért – díjazás jár, ez tartalmilag a szerzőknek erre a kizárólagos jogára épül. Bár az újrásugárzást lehetővé tevő rögzítés engedélyezéséről szól a bekezdés első mondata, a minden egyes felhasználásért járó díj már a rögzített mű minden egyes sugárzásáért járó díjat jelenti.

Az előadóművészek esetében eltérő a jogi helyzet. Mint ahogyan arra a fentiekben rámutatott az eljáró tanács, a 73. § (1) bekezdésében felsorolt kizárólagos jogok között csak a *rögzítetlen* előadás sugárzásához vagy más módon a nyilvánosságához közvetítéséhez való hozzájárulás joga szerepel (ami gyakorlatilag kizárólagos jogot jelent). A rögzített előadásokra vonatkozóan nincs ilyen jog.

1.6. Ebből két dolog következik. Az egyik az, hogy a rögzítést végző rádió- vagy televízió-szervezeteknek, az előadás rögzítéséhez való hozzájárulás esetén, nincs szükségük az előadóművészek engedélyére (csak fizetniük kell minden egyes újabb felhasználásért). A másik pedig az, hogy a 73. § (3) bekezdésének a hatálya nem terjed ki az előadóművészeknek a 74. § (2) bekezdéséből következő díjigényére. Ez azért van nyilvánvalóan így, mert a 73. § (3) bekezdése csupán a 73. § (1) bekezdésében felsorolt jogok átruházásáról szól, e jogok között pedig semmilyen formában – sem kizárólagos jog, sem díjigény formájában – nem szerepel a rögzített előadások sugárzásának a joga.

Az előadóművészeknek a 74. § (2) bekezdése alapján – a díjigény tekintetében (s csak annak a tekintetében) a 26. § (6) bekezdésére való hivatkozásra tekintettel – fennálló díjigénye külön önálló jog. Gyakorlására a 27. § (3) bekezdésének megfelelő “kiterjesztett hatályú” közös jogkezelést ír elő a törvény.

1.7. Ebből már önként adódik a megbízó 1. számú kérdésére adandó válasz: Az nyilván nem vitatható, hogy az előadások olyan műsorokban való rögzítése esetén, amelyek egyéni, eredeti jelleg hiányában nem minősülnek filmalkotásoknak, az Sztj. 73. §-ának (3) bekezdésében foglalt rendelkezés nem alkalmazható. Alaptalan azonban az az álláspont is, hogy abban az esetben, amikor a sugárzás céljára történő rögzítést a 73. § (3) bekezdésének a hatálya alá tartozó, filmalkotásnak lehet tekinteni az előadóművészeket nem illeti meg a 74. § (2) bekezdése szerinti díjigény.

1.8. Az előző bekezdésben említett alaptalan álláspont lényege a következőképpen foglalható össze: A 73. § (3) bekezdésének azt a rendelkezését, hogy az előadásuk rögzítésének az engedélyezésével az előadóművészek „az (1) bekezdésben említett vagyoni jogokat” átruházzák, úgy kell érteni, hogy az előadóművészek nemcsak az (1) bekezdésben említett vagyoni jogokat, de az (1) bekezdésben nem említett vagyoni jogokat is átruházzák. Aligha szükséges bizonygatni, hogy egy ilyen fajta álláspont mennyire megalapozatlan és abszurd.

Az Sztj. szövegének elemzése alapján egyfajta érv képzelhető el esetleg azok részéről, akik mégis ezt az alaptalan álláspontot kívánják képviselni. Ez az érv a jogértelmezésben általánosan elfogadott *a contrario* elvre épülhetne. Arra mutathatnának rá, hogy a 73. § (3) bekezdésének második mondata csak két (a 20. § szerint a magáncélú másolásra tekintettel járó és a 28. § szerint a (lényegében) kábeltelevíziós továbbközvetítésért járó) díjigény esetében mondja ki, hogy a rögzítéshez való hozzájáruláshoz kapcsolódó jogátruházási vélelem nem terjed ki azokra. Továbbá arra, hogy a bekezdés harmadik mondata emellett

egyedül csak a 23. § (6) bekezdésének az előadóművészekre való megfelelő alkalmazását írja elő, ami a szerzők esetében a bérleti jog átruházása esetén fennmaradó, elidegeníthetetlen és csak kötelező közös jogkezelés útján gyakorolható díjigényről rendelkezik.

A 73. § (3) bekezdésének második és harmadik mondatában említett három díjigénynek nem egyforma a viszonya az (1) bekezdésben felsorolt kizárólagos jogokhoz, amelyekre a (3) bekezdés első mondata szerinti jogátruházási vélelem vonatkozik. A magánmásolásért (a 20. § alapján) járó díjigény az (1) bekezdés (c) pontja szerinti kizárólagos többszörözési joghoz kapcsolódik és ezért az érvényesüléséhez szükség van a vélelem hatálya alóli kizárássra. A bérleti jog átruházása után (a 23. § (6) bekezdése szerint) fennmaradó díjigény az (1) bekezdés (d) pontjában említett terjesztési jogra épül, de nem annak korlátozását jelenti: a bérleti jog tekintetében érvényesül a jogátruházás vélelme, de az előadóművészeknek mégis díjigényük marad. Míg az eddig említett két díjigény az (1) bekezdésben említett valamelyik kizárólagos joghoz kapcsolódik, ez nem mondható el a harmadik, a kábeltelevíziós továbbközvetítésért járó (s a 28. § alapján járó) díjigényről. Egyrészt a *rögzített* előadások sugárzásának vagy bármilyen módon a nyilvánossághoz közvetítésének a joga semmilyen összefüggésben nem szerepel az (1) bekezdésben, másrészt, bár az (1) bekezdés (b) pontja rendelkezik a *rögzítetlen* előadások sugárzásának vagy más módon a nyilvánossághoz közvetítésének a jogáról, ez a jog nem terjed ki a sugárzott előadás (kábeltevé útján vagy más úton való) továbbközvetítésére.

A fenti 1.7. pont szerint alaptalannak talált álláspont védelmezői az utóbbi körülményre tekintettel hivatkozhatnának esetleg az *a contrario* elvre. Ráműtathatnának, hogy ezek szerint a 73. § (3) bekezdésében a jogalkotó felsorolta mindazokat a díjigényeket, amelyekre a jogátruházás vélelme nem terjed ki, függetlenül attól, hogy a díjigény a § (1) bekezdésében említett valamely joghoz kapcsolódik-e vagy sem. Ezek között nem szerepel a 74. § (2) bekezdésében említett díjigény, ezért az *a contrario* elv alapján – az ilyen érvelés szerint – arra kiterjedne a jogátruházás vélelme.

Ez a fajta érvelés azonban téves lenne. Változatlanul áll az, hogy azokra a jogokra, amelyek *nem* „az (1) bekezdésben említett vagyoni jogok,” nem terjed ki a 73. § (3) bekezdése szerinti vélelem. Az ellenkező állítása a jogértelmezés és a logika legalapvetőbb elveibe ütközne, és elfogadásához a félreérthetetlen szavak jelentésének a figyelmen kívül hagyására és az azzal 100%-osan szemben álló jelentés elfogadására lenne szükség. Ezzel nyilvánvalóan nem lehet komolyan foglalkozni.

Erre figyelemmel a kábeltelevíziós díjigény említésének az esetében nincs másról szó, mint egyszerű redundanciáról, ami gyakori eleme a jogi szabályozásnak. Tehát arról, hogy valami már következik az adott szabályozásból, de egy újabb rendelkezés újra kimondja, megerősíti azt. Abból, hogy a 73. § (1) bekezdésében említett vagyoni jogok között nem szerepel a kábeltelevíziós továbbközvetítés joga, következik, hogy a (3) bekezdés első mondatában foglalt rendelkezés nem érinti ezt a jogot. Az, hogy a (3) bekezdés második mondata ezt külön is kimondja, egyszerű redundancia.

1.9. Így az eljáró tanács úgy találja, hogy a 74. § (2) bekezdése első fordulatanak, az abban hivatkozott 26. § (6) bekezdésének, az Sztj. fent említett egyéb kapcsolódó rendelkezéseinek és azok összefüggéseinek az elemzése és értelmezése alapján a fenti 1.7. pontban tett megállapítása tekintetében semmilyen megalapozott ellenérv nem hozható fel.

1.10. Ha pedig az eljáró tanács az Sztj. szövegén és az azon belüli összefüggéseken kívül

figyelembe veszi a 74. § (2) bekezdésének hatályos szövegét megállapító törvény miniszteri indokolást is, az említett megállapítás további egyértelmű megerősítést kap. Mint ahogyan arra a megbízó a beadványában rámutat, a 2003. évi CII. törvény pontosította a 74. § (2) bekezdésének a szövegét, kiegészítve azt a 26. § (6) bekezdésére való utalással, és a törvény miniszteri indokolása a bekezdés első fordulatainak a tartalmát a megbízó álláspontjával egyezően értelmezte. Ez valóban így van. Az indokolás idevágó része ugyanis így szól:

„A javaslat pontosítja az Szjt. 74 §-ának (2) bekezdésében foglalt hivatkozásokat. Erre részben a 27. § módosítása miatt, részben pedig azért van szükség, hogy még egyértelműbb legyen: a bekezdés első fordulata szerinti rögzítés díjazására a 26. § (6) bekezdésében foglaltakat kell megfelelően alkalmazni. Ez utóbbi – még az 1994. évi VII. törvénnyel beiktatott – különös díjérvényesítési módozat tartalmát a javaslat nem módosítja, hiszen a visszautalás eddig is magában foglalta a 26. §-ban foglaltak értelemszerű alkalmazását. *Szükséges azonban annak nyomatékosítása, különösen a sugárzás vagy a nyilvánosságához történő átvitel céljából rögzített audiovizuális előadások [73. § (3) bek.] felhasználása tekintetében, hogy az előadás ismételt sugárzást is lehetővé tevő rögzítésének minden egyes felhasználásáért díjazás jár, amelyet a közös jogkezelő szervezet érvényesíthet.* Más megközelítésben: az előadás sugárzás vagy nyilvánosságához történő átvitel céljára készült rögzítésére az előadóművész egyedileg ad engedélyt. Az előadóművész hozzájárulásának, illetve a felhasználás jogszerűségének azonban feltétele az, hogy megállapodás szülessen a díjazásra vonatkozóan a közös jogkezelő szervezet és a felhasználó között”. [Kiemelés az eljáró tanácstól.]

Az indokolásnak az előző bekezdésben kiemelt része minden kételyt kizáróan megerősíti a törvény hatályos szövegében is egyértelműen megjelenő jogalkotói szándékot. Nevezetesen azt, hogy a sugárzás vagy nyilvánosságához történő átvitel céljából rögzített előadások esetében – s a 73. § (3) bekezdésére való zárójeles utalás nyilvánvalóvá teszi, hogy ez áll a filmalkotásoknak tekinthető ilyen rögzítésekre is – teljes egészében, minden korlátozás nélkül fennáll a 74. § (2) bekezdése szerinti díjigény, s nem vonatkozik rá a 73. § (3) bekezdésének első mondata szerinti jogátruházási vélelem.

1.11. Összefoglalva: Az Szjt. 74. §-ának (2) bekezdése szerinti díjigényre nem terjed ki az Szjt. 73. § (1) bekezdése első mondatában foglalt vélelem hatálya. A díjigény akkor is fennmarad, ha az előadóművész (i) hozzájárul előadásának filmalkotásban való rögzítéséhez; és (ii) nem köti ki külön, hogy ez a jogdíjigény a rögzítéshez való hozzájárulással nem száll át a rögzítést végzőre vagy másra. A jogdíjigénynek az előadóművészek és jogutódjaik képviselőiben való érvényesítésére – az Szjt. 27. §-ának (3) bekezdése szerinti kiterjesztett hatályú közös jogkezelés keretében – az illetékes miniszter által az irányadó jogszabályoknak megfelelően nyilvántartásba vett közös jogkezelő szervezet jogosult. Ez a közös jogkezelő szervezet a megbízó.

2. számú kérdés: „Kérjük a Tisztelt Szakértő Testületet, hogy adjon szakvéleményt arról, hogy a megbízó az előadás sugárzás vagy a nyilvánosságához történő átvitel céljára készült rögzítésének díjáról és a felhasználás egyéb feltételeiről szóló 2006. évi jogdíjközleménye megfelel-e a hatályos szerzői jogi szabályoknak?”

2.1. A fent idézett eredeti beadvány benyújtása után, a megbízó a következő újabb beadvánnyal fordult a Szakértő Testülethez:

„A Tisztelt Szakértő Testülethez 2006. július 19. napján benyújtott megkeresésünk 2. számú kérdésében arra kértük a Szakértő Testületet, hogy “adjon szakvéleményt arról, hogy a megbízó az előadás sugárzás vagy a nyilvánossághoz történő átvitel céljára készült rögzítésének díjáról és a felhasználás egyéb feltételeiről szóló 2006. évi jogdíjközleménye megfelel-e a hatályos szerzői jogi szabályoknak?”

Utóbb észleltük, hogy e 2. számú kérdés megválaszolásakor a Tisztelt Szakértő Testület szakvéleménye – az Szjt. anyagi jogi rendelkezéseinek vizsgálata mellett – kiterjedhet a jogdíjközlemény jóváhagyásával kapcsolatos Szjt-beli eljárási szabályoknak való megfelelésre is.

Erre figyelemmel csatoltan benyújtjuk a megkeresésben hivatkozott jogdíjközlemény jóváhagyási eljárása során keletkezett iratokat, és kérjük a Tisztelt Szakértő Testületet, hogy a 2. számú kérdés megválaszolásakor – az általa indokoltnak tartott körben és részletességgel – szakvéleményét szíveskedjék a jogdíjközlemény jóváhagyásával kapcsolatos Szjt-beli eljárási szabályoknak való megfelelésre is kiterjeszteni.”

Az újabb beadványhoz csatolva voltak a benne jelzett iratok, amelyekre az eljáró tanács az alábbiakban utal.

2.2. Az eljáró tanács először azt vizsgálta, hogy a fent említett jogdíjközlemény megfelel-e az Szjt-ben megállapított eljárási szabályoknak.

A 90. § (1) szerint a jogdíjakat és egyéb feltételeket az a közös jogkezelő szervezet állapítja meg, amely az adott jog kezelésére jogosult. Ez a szervezet 74. § (2) bekezdésében említett jog esetében a megbízó.

Annak, hogy egy adott jogdíjközlemény megfeleljen a törvényi követelményeknek, részben eljárási, részben tartalmi feltételei vannak.

2.3. Az eljárási feltételekről a 90. § (2) és (3) bekezdése szól a következőképpen:

„(2) A jogdíjak és egyéb feltételek megállapításához a miniszter jóváhagyása szükséges. A miniszter a jóváhagyás előtt véleményt kér a jelentős felhasználóktól és a felhasználók érdekképviselői szervezetektől, valamint ezt követően a Magyar Szabadalmi Hivatal elnökétől és a 26. § (8) bekezdésének második mondatában szabályozott felhasználás tekintetében az informatikai és hírközlési minisztertől. Felhasználónak, illetve felhasználói érdekképviselői szervezeteknek minősülnek a 21. §-ban meghatározott díj vonatkozásában a fizetésre kötelezettek és azok érdekképviselői szervezetek. A jóváhagyás a jogdíjak és egyéb feltételek alkalmazásának és a Magyar Közlönyben való nyilvánosságra hozatalának feltétele; nem zárja ki, illetve nem érinti azonban az egyéb jogszabályok érvényesülését a jogdíjak és az egyéb feltételek tekintetében.

(3) A jogdíjakat és a felhasználás egyéb feltételeit tartalmazó díjszabást a jogkezelő egyesület a jóváhagyást követően a Magyar Közlönyben saját nevében nyilvánosságra hozza. Ennek megtörténteig az előző időszakra megállapított és jóváhagyott a Magyar Közlönyben korábban nyilvánosságra hozott díjszabást kell alkalmazni akkor is, ha az az időtartam, amelyre ez utóbbi díjszabást megállapították, időközben lejárt.”

Az eljáró tanács, a megbízó által benyújtott iratok alapján megállapította, hogy a kérdéses jogdíjközleményt az illetékes miniszter, vagyis a nemzeti kulturális örökség minisztere – a 90. § (2) bekezdésének első mondatának megfelelően – 2006. január 25.-én jóváhagyta, és annak a § (3) bekezdésében előírt közzététele a Magyar Közlöny 2006. február 3.-i (a 2006. évi 6.) számában megtörtént. Ezzel az alapvető eljárási feltételek teljesültek.

2.4. Ahhoz, hogy a jóváhagyás minden eljárási feltételét teljesültnak lehessen tekinteni, a 90. §-ban előírtaknak megfelelően, a miniszternek a jóváhagyás előtt véleményt kellett kérnie a jelentős felhasználóktól és a felhasználók érdekképviselői szervezeteitől, valamint ezt követően a Magyar Szabadalmi Hivatal elnökétől (miután nem a 26. § (8) bekezdésének második mondatában szabályozott felhasználásról volt szó, az informatikai és hírközlési minisztertől a vizsgált esetben nem).

Az eljáró tanácshoz eljuttatott iratokból kitűnik, hogy nemcsak a televíziós társaságoknak volt módjukban véleményt nyilvánítani, de a Televíziós Műsorszolgáltatók Szervezetének (TMSZ) is, amelynek tagsága – mint, ahogyan arra Szövetség elnöke az ebben a tárgyban a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumához intézett, 2005. december 12.-én kelt beadványában rámutatott – a legnagyobb három televíziós műsorszolgáltató mellett több kisebb televíziós csatornára is kiterjed.

A TMSZ, valamint egyes televíziós társaságok külön is kifogásokat emeltek a jogdíjtáblázat ellen. Ezeket azonban – mint ahogyan arra a Minisztérium Igazgatási Főosztálya vezetőjének a TMSZ beadványára adott 2006. január 10.-i válaszelevele rámutatott – csak a 90. § (2) bekezdése szerinti *véleményezési* jog, s nem pedig valamilyen *egyetértési* jog alapján adhatták elő. Az így kifejezett véleményeket a miniszter mérlegelés tárgyává teheti, de nem köteles azokat elfogadni (különben is, csak két lehetőség közül választhat: vagy jóváhagyja a jogdíjközleményt vagy nem, amely utóbbi esetben, addig amíg az esetleges további egyeztetés eredménnyel nem jár, az előző időszakra megállapított jogdíjak és feltételek alkalmazandók). Az említett minisztériumi válaszlevél azonban részletesen meg is indokolta, miért nem volt ok a jogdíjközlemény megtagadására. (Azzal, hogy nincs ok a jóváhagyás megtagadására, a Magyar Szabadalmi Hivatal elnöke is egyetértett.)

2.5. Megállapítható tehát, hogy a megbízó által a 74. § (2) bekezdésében foglalt jogdíjigényre vonatkozóan 2006-ra megállapított jogdíjközlemény jóváhagyása és közzététele megfelelt az Szjt.-ben foglalt előírásoknak.

2.6. Ami a tartalmi feltételeket illeti, a 90. § (1) bekezdése azt írja elő, hogy a díjtételek és egyéb feltételek nem tartalmazhatnak a felhasználók közötti indokolatlan megkülönböztetést, s a § (4) bekezdése is úgy rendelkezik, hogy a díjszabást a felhasználókkal szembeni indokolatlan megkülönböztetés nélkül kell alkalmazni.

Az eljáró tanács áttekintette a vitatott jogdíjközleményt, és megállapította, hogy az egységesen határozza meg valamennyi érintett felhasználóra nézve a díjtételeket és egyéb feltételeket. Nem tartalmaz a felhasználók között különbségtételt.

2.7. Összefoglalva: az eljáró tanács véleménye szerint a jogdíjközlemény kialakítása és annak jóváhagyása megfelelt az Szjt. irányadó szabályainak.

Budapest, 2006. szeptember 21.

Dr. Szilágyi István
a tanács elnöke

id. Dr. Ficsor Mihály
a tanács előadó tagja

Dr. Debreczenyi Ferenc
a tanács szavazó tagja